

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.3. Miserunt Principes. Viua erat Pricipum malitia in Christum: quandoquidem data occasione prosiliat, hinc examina an in te etiam viua sit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

etiam ipsorum, vires exerendo, non tantum in eo quod ipsos sibi subiugavit, quantum in eo quod maxima hoc facilitate, nec multa manuum commotione perfecit, imo aliquando, quod magis mireris, sola verbi sui fortitudine. Quanto potiori iure, hoc de Christo decantandum: etenim sola oculorum reflexione leones illos prosteruit rugientes, agnos eos efficit mansuetos, atea liquefacit eorum corda, & amore suo vehementer accendit: *Aspexit & liquefecerunt gentes.* Duritiam emollit, perfidiam convertit, odium, quo flagrabant, extinguit, tenebras illuminat, & leones ferocissimos in agnos transmutat mansuetissimos, inimicos sibi, sui facit amore feruidos, discipulos sibi conciliat & adscribit fidelissimos: itaque ferventiori animo, quo in Christum venerant, ad Principes suos revertuntur & Dominos, linguas suas in laudum eius vertunt instrumenta, facinorum eius facti predicatores, protestati, quod eundem illum non apprehenderint, sed ipsi potius eius essent amore capti, proponentes amodo personam eius esselemque sectari. Quo factum est, ut contriti sint altissimi saculi montes, Principes illi, summique sacerdotes, quorum tunc temporis dignitas ceteris erat eminentior: *Contriti sunt montes saculi.* Contriti sunt, elumbi, exanimis, pudore confusi, ut animus eis vltra non sit quo se Dominus obiciant adversarios. Et ut tales, suas vltra non profecti intentione omnes de consilio veloces evolant, demissa facie verecundi: *Et reversi sunt unusquisque in domum suam.*

VII.
Davidis
cum Lu-
dais col-
loquum.

Psa. 61. 4.

Tali facinori tale competeat supplicium, quandoquidem eum quotiescumque Christum conati sunt illaqueare, semper eventu sinistro res illis cecidisset, idem hodie illis obvenire debuerit. Ne Davidis verba illis appostè dicta trāscamus, & alia quædam die Sabbati præterito discussa. Prophetico lumine cernit illos in concilium convenientes in Christum armatos, & rationes, quas ibidem conferunt, qua ratione illum caperent, & quomodo tandem definiant suos illi mittere lectores, horrendo feroces strepitu, ut eum captivum adducant, utique puniendum: *Quousque irrutis in hominem? Interficiis universi vos, tanquam parietem inclinatum, & maceriem depulsa?* Dicite mihi Principes & sacerdotes insulti, quousque tandem violentus ille malitiæ vestræ perseverabit conatus, quo hominem hunc evenatis, perdatis & occidatis nefarij homicidæ? Hominem eum vocat ad humilitatis designationem, quod tanta modestus mansuetudine, nullo edito strepitu, nullo militari cinctus præ-

dio ferax, oberraret, q. d. Quid sit vos sceleris homo hic commisit: nec enim civitatem commo-uet, terram non perturbat, nemini onerosus, imo potius omnibus ad summum beneficus: cecos illuminat, claudis solidat gressus, mundat leprofos, satiat famelicos, solatur afflictos, resuscitat mortuos? Quod eius ob erimen illi mortem intentatis: *Interficiis universi vos?* Sæpe sæpius illi necem inferre moliti estis, & exitus voluntati non respondit. Recordamini qualiter illum capti, produxistis adulteram, & tanto pudore suffusi effugistis, ut non esset vultus, qui manere præsumeret. Cum alias viri manum aridam reslituisset sauitati, conciliabulum coegit, ut eum perdetetis: *Consilium faciebant adversus eum.* *Marc. 6. 7.* quomodo eum perberem. Sed quam ignominioso delusi terga vertistis? Advenistis vestræ legis argumentis armati quibus illum convinceretis, & assumptis vobis Herodianis censuum Cæsaris emptoribus, solemnem quendam coadunastis cœtum, vobis persuadentes, quod nullo modo, vestras valeret evadere versutias & vos omnes stupidos mutosque reddidit: *Quousque irrutis in hominem?* Quousque tandem? An vobis videtur, quod cum solus sit, nullius in terra fretus auxilio, nullo Principum favore dignatus, nullis copiis instructus militaribus, tam facili negotio possitis illum prosteruere velut parietem inclinatum, nullo solidatum fulcimento, qui vnico corruet impetu, soloque deiciatur? Adeste sinistro numine nati, animo feruidi ut eum impietatis: verum hoc scitote, quod vos sibi subiciet ut cadens paries: omnes etenim assultus vestri in vestrum revertentur damnum, & nominis vestri redundabunt ignominiam, & eo ipso quo diserte conamini dum eum stude-atis apprehendere, vos ipsi capiemini, vos ipsi corruetis: Hæc igitur est illa gloriosa Christi victoria: eam ergo ad solitiam perpendamus utilitatem.

§. 3. Miserunt Principes. *Viua erat Principum malitia in Christum: quandoquidem data occasione profiliat, hinc examina an im te etiam viua sit.*

Refert D. Ioannes Evangelista Christum Dominum longum cum Principibus illis, Sacerdotibus & Doctoribus sermonem instituisse, in quo sic ut nullus alius eorum clarè cœcæm convicerit malitiam, ut quamvis eum
H h h a optavit

optant apprehendere, non tamen attentare facinus praesumpserint, imo decreverint illum intactum dimittere, & abierint: quis tunc videbant omnes suos in Christum conatus necdum irritos esse, vultique non respondere, sed etiam sibi in faciem reorqueri. Subito vox in populo extollitur, qua se certatim omnes eius. proclamant discipulos, in eum se credere dicunt: singuli quid alium ultra expectamus Messiam? Numquid manifestioribus ac clarioribus poterit Messias signis approbati, conformiter is, quae de illo, qui Messias futurus est. pagina, & prophetae praecinerunt? *Christus cum venerit, numquid plura signa faciet, quam qua hic facit?*

I. Audiunt haec illi, & theo feralis illa malitiae flamma in eorum cordibus inardescit & continuo concilium convocant: quo eum perdere decreverunt: atque ideo determinant ut apparitores probe muniti & obarmati procedant eum plena potestate, qua Christum apprehendant, vinculis constringant, captivumque concilio repraesentent. Quam evidenter, proditores, asserius, cum fugam iniistis, quod siquidem vestra dissimulata esset tectaque malitia, non tamen extincta, non praefocata: quandoquidem, quam primum certitatis, quod dominus eum populus honoribus prosequatur, seque illi submittat, flammam emittat in pectore vestro contra ipsum vias adeo & efficaces. Perfidii Regis illius Saul corpus & animam diabolus possederat, cuius cor tartareo contra & Saul innocentem David odio succenderat, cum ita in David, esse, quod non nisi beneficia a David ille recepisset, ipse David & regem & populum ab interitu cladeque vindicaret. Gigantem interficiens qui cunctos terrore nimio prostratos subigebat; nihil adeo tamen suae praefixerat Saul voluntati, nec studium eius animumque exacerbat, quam qua ratione eum posset de medio tollere. Furtim die quodam agitur lymphaticis in eum ferebatur, porro furorem Davide declinante, iam quiescente videbatur Saul eiusque pectoris furor attemperati. Ocurrunt David Ionathae filio Saul primogenito, atque illi: Dixit mihi clarissime Princeps: cur me Pater tuus tanta persequitur rabie, meamque meditatatur necem hostis insensibilis. Quid in eum, aut Regni commodum peccavit? Non nisi praecleara sunt mea in ipsum totumque populum beneficia, & quis haec nisi mendax negaverit? Ne hoc animo tuo perfrueris: inquit Ionathas, quod si quandoque

talis eum turbaverit cogitatio, iam ab ira quietis, & odium quo in te ferebat acerbius, deferbit: *Abstine non morieris. Quia ratione hoc cog. 1. Reg. 120.* noscam, quare David? Rem exploremus, & dicamus an completa sit paterni pectoris ira, an vero solummodo dissimulata: *Si completa est malitia eius: hoc significatur per illud verbum Completa: sicut in eo quod ait Isaias: ut laeta haec & accepta nuntiarent Hierusalem, quod Deus populi malitiam absolvisset per redemptionem quam filius suus perfecerat: Completa est malitia eius. Quam igitur capiemus huius experientiam? Dicam tibi, ait David, haec erit omnium tuisima Kalenda: sunt cras mensis, & solemne celebrabitur epulum. Inferes regali mensa de me mentionem, meque quam plurimum commendabis: observa eade in hora vultum patris tui: hic etenim, quali me affectu prosequatur, indicabit.*

Lucescit prima dies mensis, paratur convivium, mensa sternitur: nec verbum vultum loquuntur Saul contra David: gaudet Ionathas, atque Procul dubio extincta est patris mei in David ira. Die altero rursus assistent mensa, festum celebrant diem, & sermo fit de David in operum illius praecorium & calumniaeum absterfionem. Illico exiit de mensa Saul ut arreptitius, & lymphatico similis in Ionathan filium, qui partes David tueri videbatur, illicque fremebundus exprobrat: vab te proditorem, *Fili, mulieris virum vltro rapientis: an ergo me laet, quam mihi texas traditionem, benevolus illi, quem ego ut inimicum extector. An ego tuas ignoro nequicias; modo ipse imperet, lataberis, licet ego defecero, & tuus ius primogeniturae deleatur. Attende quo filium epithero compellet, q. d. filius es malae matris ipsam denorans, quod cum David fœdera sanciret proditoria, & ipse Ionathas, ut talis matris filius, partes Davidis constans tueretur, q. d. iam non vnde ista tu trahat originem nequicia: cum enim sis inhonestae mulieris filius, quae Davidis amore flagrat, tu ut eius filius eadem mihi moliris insidias: Numquid ignoro, quia diligis filium Isai in confessionem tuam & in confusionem ignominiosam matris tuae. Num ignorat quod Omnibus diebus, quibus filius Isai vixerit super terram non stabiliens tu, neque regnum tuum. Hoc fiat animo continuo rapiant eum apparitores, & vincitum adducant: vivit Dominus reus est mortis. Deinde multis vtiisque peractis occurrit Ionathas David, atque. Heu dimidui animae meae, quam veraciter dixisti: dissimulata erat scilicet patris mei contra te malitia: quip-*

pe experimento didici, nunc esse multo feruentiorem & acrotem.

III. Extincta. Pharisæorum peruersitas, sola Christi gnoscitur bonitate victa, eiusque subiecta mirabilibus. Sed peccatum aduersas eam multo acriorem; quandoquidem esse omnino quam primum intelligunt cum virtutum laude de illo sermonem circumferri, tales excitentur extincti. flammæ, ut denuo nouis animis eum studeant apprehendere, ut perdant; unde suos ad eum mittunt: appatitores. Insuper ex his tu cognosces, vitum extinctum sit in corde tuo odium ac malitia, qua in proximum incandescibas: quod si virtutum eius audiens præconia turberis, & nouo te moueas impetu, quo damnum eius exoptes, procuretque incommodum: An impudicia, vitæque tuæ præfocata sit inhonestas; si enim ex vno verbo, quod tibi altera dixerit, vel ex nuntio quod tibi misit, vel ex eius conspectu, lacrimæ rursus in te supra modum ignis exardescat, sic ut ad iniquam demum conuersationem reuincas, affectu quam prius solebas, ardentiori, dicere potius: *Non est completa malitia.*

7. Et per hoc optatem ego, ut fructum inquiretes quem in hac quadragesima retulisti. Hæc omnis est nostra intentio ac S. matris Ecclesie, quæ immo & Spiritus S. qui eam gubernat, & instruit, vltimum propositum, ut peccatum consumptum sit, ut ait propheta. Ad hoc collimant ierania, vigiliae, conciones: Ad hoc paratur aduentus filij Dei in mundum, laboriosa eius vita, mors eius dolorosa, sanguis eius effusus, horum dierum, quos nunc inchoamus, festiua solemnitas: *Ut destruantur corpus peccati, & ultra non seruiamus peccato*, ut ait Apostolus. Heu faucat mihi Deus, quantum timeo, ne in pluribus peccatum non sit ablatum, sed dissimulatum, & fictum, non autem consumptum planeque extinctum. Qua coniecturâ, ad meum solatium, dignoscam, an sit in me consumptum ablatumque peccatum? Hæc tene, quam proposuit Dauid, ex ijs quæ tibi sunt familiaria. Pende quid tibi obueniat postquam peccata confessione expiasti, nouumque emendationis vitæ propositum statuisti, nunquam in idem relabendi peccatum & aliena restituenti, quod si continuo post illud quam primum tibi sese offert occasio te sentias victum, & peccatum in corde tuo vexillum erigat, eiusque flammæ in te rursus accendatur inquitatis. Time, non enim mortuum esse debebat peccatum, sed tanquam modo dissimulatum, & licet

mortificatum esset & suppressum, realiter tamen viuebat. Quomodo probas ignem in sumario tuo vel baullo extinctum esse? Vides illum, ut do, non nisi merus sit cinis, & aliquando ita frigidus, ut manu contingas, nec lumen vllum appareat, sed nec vel minima ignis scintilla. Sulphuratum appone vel paleam, quod si ignem non concipiat, extinctus est omnino ignis: porro si digito scilpando, confessum flammæ accendatur, sic ut miteris: cooperitus erat ignis non mortuus, vniuersus erat, licet non appareret.

Nolim autem docere signum esse certum & infallibile, quod in te mortuum non sit peccatum, quoties videro, quod postquam confessus es, planxisti, & firma statuisti corrigendi vitam proposita, ad illa denuo reuertaris: etenim nota est inconstans & labilis nostra in bono fortitudo: & sicut puncto temporis per Dei misericordiam transimus de peccato ad gratiam, specialiter adiuti virtute S. penitentiæ sacramenti: sic vniuerso instanti, nostra fragile infirmitate, vel malitia transimus & reuertimur de gratia ad peccatum. Est autem hoc adeo frequens, ut secundum D. Chryso. esse debeamus sicut ille,

qui in tali domo vivit, quæ quotidie sordibus inquinatur, & non quia rursus sordidatur, omittit deam denuo expurgare, imo eo ipso quo videt eam continuo sordes contrahere, tanto redemptur diligentior, ut semper ad manum habeat scopas domui euectendæ: & non idcirco munda non sit, quia iam euetla denuo sordes contraxit quando illam expurgauit: sed hoc SS. Patres admonent, & docer nos S. eloquium: ut valde sibi timeat, ne mortuum non fuerit in anima eius peccatum, ille qui videtur quod statim à perfecta confessione, vitæque melioris proposito, noua oblata occasione se ab eo vinci patiat: de talibus enim verum videtur illud: *Non est completa malitia.*

Exemplo discite prædictum in ambobus illis toribus nominatis vitis Saule & Dauid, quos saepe comparat sibi mutuo D. August. ambo fuerunt de populo Dei: ambo de communi plebe oriundi parentibus abiectioris conditionis, ambo à Deo promoti in Reges: ambo eadem manu eiusdem Prophete iuncti: ambo pacifica gauisi sunt regni possessione: ambo Reges cum essent in peccata lapsi sunt: ambo morti fuerunt, Saul per prophetam Samuelem, Dauid per Nathan: ambo doloris signa ediderunt, & studium aggressi sunt penitentiæ: ambo confessi sunt: *Peccati Domino*: nihilominus in vno completa est vita peccati, fuitque realiter Deo reconciliatus, H h h 3 acce-

IV. Similitudo

V. Similitudo

VI. Confir- matur in Dauid & Saul.

7. Et per hoc optatem ego, ut fructum inquiretes quem in hac quadragesima retulisti.

1sa. 27. 9. pleam: Hæc est omnis fructus, ut auferatur peccatum ait propheta.

Rom. 6. 6. destruantur corpus peccati, & ultra non seruiamus peccato, ut ait Apostolus.

accepta peccatorum remissione: in altero viuunt remanere, & ita viuunt ut nunquam mortuum se sic ut illud ad tartara secum traxerit. Quam huius habemus indicia? Illa quae commemoramus: quod scilicet vnus postquam se ex animo dolore poenitens ostendit, nunquam in illud de nouo sit relapsus: alter vero post signa data poenitentiae, ut canis ad vomitum redierit, nec semel oblata occasione frequentius.

VII. Peccatum Dauid fuit impudicitiae, & lapsus est adulterio, quo voluptas suae carnisque vacauit inhoneste delicijs, alienam sibi vsupans uxorem, in cuius exarserat concupiscentiam, & virum illius quo liberius freno laxaret impudicitiae, morte necauit proditoria. Reprehendit illum acriter Nathan propheta, culpam agnoscit, indicia dat contritionis verbis illis moestissimis: *Peccasti Domino*, quo peccatum eius completum esse cognoscimus. Sed vnde cognoscemus? ex eo quod nunquam in illud sit relapsus, imo in oblatiis occasionibus sic vigil super custodiam suam steterit, mille territis suspitionibus, idque tantum, quantum testatur notissima illa historia, quam in eundem finem perpendit D. Gregorius cum enim sibi ad voluptatem vas aquae desideraret, de cisterna Bethleem, patria sua, & huius desiderij signa quadam ostendisset: tunc ilico nobiles milites, perturbatis hostium legionibus nihil curantes vitae periculum, illam hantam Regi bibendam obtulerunt: quam ut vidit, & quo discrimine vitae illis haec stetit, intellexit, iam paratam bibiturus substitit, nec bibere praesumpsit, nec hanc suae carnis appetitui voluit indulgere voluptatem, quinimo illam libauit: Deo profundens eam; in conspectu eius haec verba prolocutus: *Num sanguinem hominum istorum, qui profecti sunt, & animarum periculum bibam?*

L. 7. c. 36.
Ep. 12. ad
Rocared.
Regem
L. 9. c. 39.
ad Theop.
stam Pa-
triciam.

2. Reg. 23.
17.

THEOD.
Lib. 99. in
2. Reg. 9.
35. ad fin.

An ergo voluptatis mex gulosus indulgeam, & in eo quidem quod cum tam aperto vitae suae periculo fidelissimi mei milites, attulerunt? ab sit omnino: sed Deo est in sacrificium offerenda: Pia consideratione (sic Theodor.) superauit cupiditatem. Quocirca ne putaveris oblationem aquae primas in hoc sacrificio obtinuisse, nequaquam, sed suae mortificatae oblationem cupiditatis, dum aquam in terram effudit coram oculis suis, cuius tanto desiderio flagrauerat. O quantum tu pateris appetitus mortificationem, quando desideras aliquid, & haec tibi statuitur ante oculos, tibi que dicitur: ecce quod tantopere exoptasti: illo fructu: repellis tamen meliora sapiens. Per hoc punire Dominus voluit errorem Moysi, quem commiserat ad petram: illi etenim

praecipit, ut montem ascenderet Nebo, ex quo totam posset perstruere terram promissionis cuius tanto desiderio tenebatur, & quam quadagesimo iam anno quaesierat, dicens illam inuenire: nec tamen possidebis eam, nec ingredieris: *Vidisti eam oculis tuis, & non transibis ad illam.* Eodem suspicio cortexit Elias duceum illum Regi Samariae valde familiarem, disidentem verbis ac promissis a viro Dei factis, quibus copiam abundantissimam, tempore famis extremae promittebat: dicebat enim: *Vidibus oculis tuis, & inde non comedes.*

Deut. 34.4

4. Reg. 7. 13

Et si veritatem loquamur non videretur acerbior posse dari mortificatio: alicui fame grauissima laboranti, quam illi a te panem demonstrati candidum & optimum, illumque coram eo in micas comminutum peracta dispergi dicendo, ex eo non comedes. Et similiter sit sabida percuncti, quam illi vas aquae frigidae & pe lucida a te praesentari, non bibendam sed in terram profundendam, his eum verbis irritando: *inde non bibes.* Haec est illa mortificatio quam Dauid Domino confecerat, non tam aquam quam anhelum suae carnis appetitum. Perpende quam longe aberat, ut illi concederet illicita, qui etiam in licitis eum tam stricta lege refrangebatur. Considera, quantum aberat ut alicui propriae voluntatis ergo vitam auferret, qui vas aquae quod intelligebat sibi delatum, cum vitae nobilitatem suorum discrimine, bibere recusauit, illudque solo prostravit, licet iam illi vitae discrimen feliciter euasissent. Ipsum Diuum Gregorium audiamus moralizantem: *Dauid qui alienam uxorem tulerat, aquam postea de cisterna Bethleem bibere voluit, quam cum ei fortissimi milites detulissent bibere noluit, eamque fundendo, Domino libauit: licebat enim bibere si voluisset: sed quia illicita se fecisse meminerat, laudabiliter à licitis abstinebat: & qui pro culpa sua mortentium militum sanguinem fundi non timuit, postmodum si aquam bibere, etiam viuentium militum sanguinem se fuisse iudicauit dicens: num sanguinem istorum hominum, qui profecti sunt, bibam?* Haec igitur est, ita haec est optima confirmatio completas esse in te perfecte delicias, & carnis appetitus, in eo quod Deum offendebas.

D. GREG.
Ep. 39. ad
Theophil.

8. Ps.

Peccatum Saul diuitiarum bonorumque temporalium scribitur esse cupiditas ut regni sui terminos latius extenderet: etenim ea causa Regi Amalec vitam condonauit, & pretiosa quaeque sibi seruaui Amalecitarum contra expressum peccatum Dei mandatum. Accedit vates Samuel de peccato Saul. *quod correpturus, his minis eum percellens, quod*

VIII.

Quale fuerit peccatum Saul.

Deus

IX.
Non verè
de illo
delat.

Dens sceptrum illi regnumque adimeret. Exteriora si consideres, signa dat conditionis, veniam deprecatus iisdem verbis, quibus David dicens: *Peccavi Domine*. Sed non idcirco veniam concessurus est, nec in Dei gratiam restitutus: quia peccatum in anima eius ambitiones ac superbiae vitium permansit, non extinctum. Vnde cognoscimus hoc? In eo quod præmissis tot doloris indicijs, ad primam occasionem victus tentatione succubuit, hanc ostendens ambitionem effugam adeo & inordinatam, ut aduertens Davidem in populo auctoritate patulim excrecere, sibi persuadens honorem alteri delatum in suum tendere detrimentum, illi persecutionem indixerit qualem nouimus, immansissimam, ita ut, si vel aliquo tempore vniua quam cernebat in David, bonitate superatus, eiusque victus beneficijs, sibi temperaret et iam verè diceret compleram eius malitiam, nec non iurauerit, sicut sapientissimo iuravit, quod eum deus non esset persequitur, nihilominus ad primum venti turbine post hæc exorientem atque ad nouum tot præmissis adibus auerit, ac frederis statim tã ardentibus in eius visceribus ceperunt odij flammæ ignes exardescere, ut liquido constaret, vitium hæcenus in eius corde rancorem contra David superuixisse, eiusque adeo visceribus radicatum mellitius, ut in illo perfidius obierit mille gratissima præda diaboli.

X.
Non facile
cre-
denda est
vera pen-
itentia.

Ne nimium de altero confidas eo quod vitæ melioris intelligas proposita, & talis amplius se ostendat minimè recordari mulieris, nec eius habeat memoriam, quæ sicut illi quondam offendiculo, nec non memoriam abiecerit iniuriæ ab alio sibi irrogatæ, vel quia male parta decernit in integram resarcire: quod iam sit omnino restitutus: etenim latet abscondita in corde malitia: & ut ait D. Gregor. cui credor *Sape humana mens sibi mentitur*. Tibique eum peccato contingit quod alteri tertiana, vel quartana febris laboranti, die namque intermedio, vel quietis non apparet, & habes te quasi iam humor ille malus euantisset: at tamen ita ut altero die tamen referuescit acrimonia, ut liquido constet, fuisse tantum intermissam & latentem, non autem omnino extinctam. Sic præteritis diximus diebus, quod non, quia hic expirans & mortis pressus angustijs multa promittit, & melioris frugis vitæque faciat proposita, nec non signa det quibus præterita deplangit: idcirco tibi persuadere debes firmiterque credere, quod completum & extinctum sit in eius corde peccatum, & ille Deo per gratiam suam reconciliatus, qui iam in

D. GREG.

XI
Similiter

anima eius per eam regnet: etenim simul conueniunt nec repugnant signa ista cum peccato in anima eius vivo velut obdormiente & mortificato: si namque daretur occasio, statim manifestaretur.

Hinc responsum colligitur quod D. Thom. 3 p. 2. q. 3. c. 1. ad mirationem quorundam, de ijs quæ S. pag. nobis prim. testatur de quibusdam peccatoribus qui quantum ad exteriora, videbarunt ex animo sincere renuntiare peccato, verèque penitere, atque ad Deum ex toto corde se convertere, mille se votis obstringere, multa es que non minima contritionis signa exhibere, quibus patefecerit quod in eis peccatum omnino completum esset & absolutum; nihilominus æterna sint morti destinati, quos diabolus sibi prædam secum ad inferos abduxit cruciandos. Licet etenim exterioribus consideratis videretur quod iam peccatum esset in eis præfocatum & completum, non sic tamen erat (inquit præfatus Doctor) sed vitium maneat, licet dissimulatum & velut mortificatum. Si per omnes historiam quam apposita proposito nostro perpendit referretque Spiritus S. de Rege Antiocho peruersissimo. Perfidus erat Dei iniuricus, populi Dei persecutor acerbissimus, cumque iam spirans miratum & cædis in populū Dei, eiusque templū violaturus, & solo tenuis euerurus, muros eius & Sacerdotes gladio necaturus, raperetur: occurrit illi vindex Deus graui vilitat eum in infirmitate, & acerbissimo viscerum dolore dilacerat: *Qui vniuersa conspiciit Dñs Deus Israel, percussit eum insanabili & inuisibili plaga: apprehendit eum dolor diuus viscerū &c.* Ex quo tanta vermium est nata collumies, ut foris esciperent, totumque miseri corpus corroderent. Hoc graui & totius flagello, cepit, teste Spir. S. ad agnitionem sui venire: cepit dolere, cepit exclamare: heu me peccatorē coram Dño nimis, quam peruersas inambulavi vias: quā est hoc sceleribus meis dignum culpisque supplicium: *Hinc cepit ex graui superbia deductus ad agnitionem sui venire, Diuinā admonitus plagā &c. & ait: Iustum est subditū esse Deo. Tunc cepit ad Deū conuersus criminū indulgentiam deprecari, qui us diuinam sic enormiter offēderat maiestatem, vota cepit & promissa iurare corrigendi vitæ: quodque post hæc nedū electum Dei populū nō persequeretur: sed insuper honoribus afficeret: & nedum Dei templū violator obfisteret, quinimo dignitatem eius promoueret, muneribus donisq. liberalis prosequeretur: quod si vsque modo Deo fuisset vel vilis, iniurius, iam supra modū gloriā eius legemque tubicem*

XII.
Constru-
matur ex
historia
Regis
Antiochi
1. Mach. 7.

tubicen ubique predicaret non cessantibus autem doloribus & morbo ingravescente, ut palam constaret, quam candide & synce: & loqueretur, nec solis undique verbis ageret impostor; horum omnium autenticum composuit codicillum Dei populo destinatum. Quid tibi videtur: an hæc omnia sic bene? in his quæ carnis oculis intuemur ac iudicamus, an plura poenitentes præhiteret Ninivæ? quis dicit, quod illi Deus non omnia statim remisit: cum verbum suum fidelis oppignoraerit: in quacumque hora de peccatis suis peccator egerit poenitentiam, exaudiam eum, recipiam eum, eique propitiabor: novetis ergo si Spiritui S. credas, quod necdum non fuerit absolutus, quinimo factio hinc excesserit execrando, cuius animam sibi diaboli rapuerunt: non enim illi Deus nefanda sua remisit homicidia, non sacrilegis indulget blasphemias, puniendis merito non pepercit immunitatibus. Hoc verbis illis innuit: *Igitur homicida & blasphemus pessime percussus est. Ecce miserabili obitu vita functus est.* Quid hoc est: *Homicida & blasphemus?* Quando per veram poenitentiam in aliquo perfecte completur malitia iam diuino idiomate non vocatur peccator: sicut ille, qui albus erat, quam primum candor ille esse desinit, iam non vocatur albus. Eratne peccator terat utique sed peccato consumpto, iam peccator non est.

1. Cor. 6. 11

Hæc quidem scribitis, scribit Apostolus, quibusdam peccatoribus: *Sed albus estis sed sanctificati estis.* Ecce idem ipse de se testatur: *Qui sui blasphemus contumeliosus.* Paule numquid tu ille blasphemus, Christi & Apostolorum eius persecutor? tu dicitis: sed modo talis nequaquam.

1. Tim. 1. 3

Hinc intelligo quid David hoc in psalmo ait, in quo de beatitudine agit illorum, quibus cuncta Deus flagitia remisit: *Beati quorum remissa sunt iniquitates.* Ecce. Ostendit, qua ratione hæc obtinuerit scelerum remissionem, sua cognoscens, & ex animo confitens peccata, dum ait: *Peccavi Domino.* Dixi confitebor adversum me iniquitatem meam Domino & tu remisisti impietatem peccati mei. Hæc est illa scelerum remissio pro qua Deo supplicat, & rogat quilibet Sanctus: *Pro hac orabit ad te, omnis Sanctus.* Quid vis o Propheta, videris tibi contradicere? quicumque Deum pro scelerum suorum rogat indulgentiam, eo ipso sese reum sinit, & agnoscit esse peccatorem, quomodo igitur eum appellas Sanctum: *Pro hac orabit ad te omnis Sanctus.* Videbatur dicendum pro hac orabit ad te omnis peccator. Congruè loquitur, etenim per hoc declarat, quod eo momento, quo peccator vera compunctus

XIII.

XIV.

XV.

XVI.

XVII.

XVIII.

XIX.

XX.

XXI.

XXII.

XXIII.

XXIV.

XXV.

XXVI.

XXVII.

XXVIII.

XXIX.

XXX.

XXXI.

XXXII.

XXXIII.

XXXIV.

XXXV.

XXXVI.

XXXVII.

XXXVIII.

XXXIX.

XL.

XLI.

XLII.

XLIII.

XLIV.

XLV.

XLVI.

XLVII.

XLVIII.

XLIX.

L.

contritione scelerum suorum à Deo veniam efflagitat, per hoc peccatum deleatur; unde iam eum ne vocaveris peccatorem, cum iam peccatum in eo suum acceperit; sed sanctus appellatur.

Hoc Dominus docere voluit Pharisæum invidiosum, dum graviter offenditur, videns quod Christus sui corporis contactum mulieri permitteret inhonestæ, malaque per urbem famâ laborantis dicens intra se, si hic esset propheta, sciret utique quæ & qualis est mulier quæ tangit eum: *Quia peccatrix est.* O Simon, inquit Saluator, quam iniquum ulisti iudicium: Si dixisses, quia peccatrix fuit optimò dixisses; sed dicendo: *Quia peccatrix est,* toto aberas celo; non enim est nisi Seraphina diuino amore flagrantissima; *Dilexit multum.* Qui peccatum habet, hic peccator est; ille in quo delictum est peccatum & completa malitia atque flore: *excepta divina gratia:* non hic peccator arguendus, sed sanctus est honorandus. His suppositis dum à Spiritu S. Rex Antiochus homicida vocatur & blasphemus iam expirans, idem est ac si dicat quod quamvis secundum exteriora videretur in eo peccatum esse completum, realiter in anima eius vitium erat, quando infelicem exhalabat animam.

Itaque, sicut advertit Cardin. noster Caietan. quia, dum Moyses illa morte defunctus est, quæ Deus illum occidit in monte Nebo, ob prævaricationem eius præceptum ad aquas contradictionis (qualecumque illa culpa fuerit de qua aliàs egimus) posset aliquis suspicari, quod qui eo modo per manus Domini moriebatur, in eius moriebatur inimicitia, referens morti: huius Spirit. S. historiam, modumque moriendi, ait: *Mortuus est ibi Moyses in bene Domine,* & Deum inducit loquentem Duci suo Iosue: *Moyse servus meus mortuus est.* q. d. mortuus est Moyses, non inimicus, sed fidelissimus Dei servus; mortuus est cum esset servus meus; illud enim: *Servus meus iungendum est illi; Mortuus est,* ut exprimat; *Moyse mortuus est servus meus.* Eodem modo quia videntes in morte Regis Antiochi tot auctus aliquis veræ contritioni censeret adscribendos, & tanta melioris frugis propostita, tot præterite malæ vitæ detestaciones, nobis in animâ possemus inducere, in illo iam extinctum fuisse peccatum, ac mortuum, & ad osculum Domini & in pace receptam animam illius: adest Spiritus S. ab hoc nos errore reuocans; *Igitur homicida & blasphemus vita functus est.* q. d. Mortuus est homicida & blasphemus, illa etenim scelera in pe-

Lm. 7. 17

XV.

Moyse

mortuus

est

seruus

Dei.

In c. 1. 10.

sue.

Dm. 3. 4.

5.

5.

5.

5.

5.

5.

5.

5.

5.

5.

5.

5.

5.

5.

5.

5.

5.

5.

5.

5.

5.

5.

5.

5.

5.

5.

5.

5.

5.

5.

5.

5.

5.

5.

5.

5.

5.

5.

5.

5.

5.

5.

pectore eius vna remanserant: quando sacrilegam euomit animam.

XVI. Huius testes veridici non sunt hominum oculi, qui sola spectant exteriora, & iudicare possent se in ipsis Nimium actus non legere nec videre contritionis efficaciores, quam in ipso Antiocho: sed huius optimi sunt iudices Dei oculi, qui ad intima cordis peruadunt: *Quis vnica se conspicit Dominus Deus Israel. Viderunt oculi Dei peccatum vinum: quamuis enim doloribus mortificatum esset & angustijs, non depressa Antiochi superbia, eo quod se morti cereret appropinquantem: porro vinum erat, & liquidum constabat, ea quæ Deo dicebat, esse mendacia: & quamuis sibi ipsi videretur, quod veritatem diceret, tamen realiter se ipsum sacrilegus fallere: quia nec ipse sincere peccato renunciauerat: nec si superuixisset saluus & incolumis, à relapsu se continuerat, quotiescumque sese occasio obtulisset, superato illo tremendo periculo, & iam ab omni liber infirmitate. Ex hac doctrina explicari possunt illa psalterij Davidici verba: *Quam terribilia sunt opera tua Domine: In multitudine virtutum tuarum mentientur tibi inimici tui* Heu Domine misere quam tremenda sunt opera tua, & quam verbera tua terribilia ad metum incutiendum? qualis huic ista febris quæ exurit? qualia illi exanthemata, quibus vsque amittit rationem? quæ cholica, quæ ad rabiem vsque alter perturbatur? quæ calamitas illi, qui securus quiescebat? qui timores, quæ suspiciones illi, qui omni cura solutus steterat? Nostri Domine flagello manuum tuarum cohibere eum, qui effæm equo similis ad sua præceps peccata rapiebatur. Porro hoc, Domine mi, capio quod his te impedito mentiantur tibi inimici tui multa promittant, multa proponant, dicant multa sed mentiantur.*

XVII. Videtur inspectare illud quod Deo contigit eum Pharaone. Iuratus erat Deo inimicus, malitiâ pernicax & obduratus. Dei populum detinebat captiuum quem vt liberum dimitteret, eum ei præcepisset, respondit ille: nihil minus fecero: non dimittam. Paulisper sustulisse Deus operi accingit: tunc per Moysen flagellis eum examinat, mûscis, locustis bruchis, ranis adeo pungentibus horrendis & venenosis, vt & mordendo necaret, & ad intima Regis penetralia peruaderent, sic vt eius lectulus sordibus hisce repletur: grandine adeo horrenda, vt nedum viride nihil relinqueret, sed nec animal non suo pondere cõrtatum: morte denique primogenitorum, vt nec Regis primogenito parceret. Heu quam terribilia sunt hæc Dei verbera! *Quam terribilia sunt opera tua Dñe.*

XVIII. Pharaonem deo saepe mentitur.

Peccatores quâdo Deo mentiantur.

Peccatores quâdo Deo mentiantur.

XVIII. Pharaonem deo saepe mentitur.

Quæ tenebræ? quanta caligo? quantus visentium horror & spirituum apparitiones quam expanscendæ? hæc omnia narrat Salomon in li. sapientie. Pharaonem attendamus, quam contritus appareret quam penitens facti Sacerdotes Dei conuocari, Moysen & Aaronem citat protestatur, iurat, se dolere de præteritis, vitæ correctionem spondet, & quam primum hæc (ait) fuero plagâ absolutus, mihi credite, populum dimittam. Optime, respondet Deus. Cohibet Deus flagella, parcat nec semel. Quam primum à plagis se gaudet immunem, ad pristinam relabitur perfidiâ nec populo licentiam concedit abeundi: & quando tandem acrioris ut attritus flagellis, quibus eum Deus exagitabat, populum abire permittit, iamq; populus egredi festinaret, illico, cernens cohibitas esse plagas, ad priora recrudescit odia, & collecto potentissimo exercitu ferocissimos insequitur ad pristinum reuocaturus iugum à quo iam solutos liberos abire permiserat. Hoc ipso demonstrabat, quod in promissis, quæ Deo iurabat, mentiretur & quamuis dum illa faceret, iam eius videretur cõpleta esse peruerstas, & emollita cõtumacia, tamen in pectore vna remanebat: deinde proposita, quæ sapienter iterabat, & iuramenta, quibus se obstringebat, hæc omnia peregit timore perculsus supplicij, quo diuina in eum manus animaduertebat, unde fraudes erant & mendacia: *In multitudine virtutum tuarum, mentientur tibi inimici tui.*

Quantos ejusdem farinae sceleratos inuenies? XIX.

An tibi minimè contigit, quod à Deo periculoso Tales morbo flagellatus, manus eius super te sentiens hodie graues nimis, timore pauidus vitam propuleris plures inflitnere probiorem, aliera restituere, peccato ueniuntur, renuntiare nouumque cum Deo sancire foedus amicitia: quam sollicitus vocasti Sacerdotes, Cõfessarios: sed dicito mihi (ex celo) transacta hac occasione, qualiter te gessisti: an restitisti? an familiaritatem illam, quâ perieras abierasti? an vitam inchoasti nouam vitæ uel saniores, & Sacramenta frequentasti? nihil horum, & sed veterem hominem cum actibus suis induisti: signum quod mentitus es mero timore coangustatus. Celebramus quadragessimam, audis ea quæ Prædicatores de diuina ira tibi superuentura prædicant, de penis inculeant inferni, quæ te manent, de flammis voracibus in sempiternum, ad quas præceps celerique festinas: de celo cuius iacturam pateris quâ ratione Christi sanguinem conculcasti immaculatû, quod tã ineffabili sis ingratus gratiæ, videtur in te consumptum peccatum: ad pedes, rrouolueris cõfessarij mille iuras promissa, magna sancis proposita. Caue tibi: timeo namque

vehementer, ne Deo mentiaris, & illa penitentiā nō ex integro & perfectē peccatum extinguat: quandoquidē elapsa hac occasione, & alia leuiori elucescente statim ad primas reuoluaris leno luxurias, & ea denovo repetas opera, quibus iam nuntium penitentiā remisisse videbatur.

Iterum repeto, me nolle dicere, quōd quia, qui confessus est reuincat postmodum in peccatū, credendum sit, quōd resister non fuerit at solum & mortuum in eo peccatum ipse, penitentiā ineffabili roboratam virtute sacramentalis absolutionis, sed dico: timendum tibi & magnopere formidandum, ne sic fuerit: quandoquidem vix à pedibus digressus es Confessarij, & quæ prius male acta luxeras ad eadem patrandā reuertaris, & patet in te correspondentiā mali humoris criminis in anima tua, sicut in altero qui triduana vel quadriduana febris decumbit, p. s. si mus ille apparet humor languoris in corpore. Infelices hos nota Phariseos: quāuis enim admodicū ab iniquis suis sibi tēperauerint actionibus: apparet tamen malitiā contra Christum, vitam & quidem valde vitam extitisse: quandoquidem ad primam vocem, quam audiuit à populo in eius profertū preconium, tanto furore peruersi incrudescant, vt collecto ex omnibus concilio eadem eius vnaimes ferique machinentur.

§. 4. Miserunt Principes. *Gratis est hac Principum iniquitas, velle Christum capere: quia benefaciebat: generatio erant hi prapostera.*

Refert igitur D. Euangelista qualiter conuenientes Principes determinant lictores mittere, & de facto miserunt, vt Christum caperent. Stupeo vehementer. Christumne volunt apprehendere? quæ precor, de causa: quid mali fecit? numquid homicida est? Non est, quinimo pluribus vitam restituit. Numquid alicui vim intulit mulieri? quinimo pauperem ad vltimam rubore confusam ab omni confusione liberauit. An aliquem vulnerauit, an cruce alicui confregit, aut eruit oculos? quinimo mille claudos, & mutulos curauit, illisque restituit oculos, qui nullos habebant. An alicui bona sua for abstulit? quinimo millenis in deserto fame percutibus ministravit alimentum. Quid igitur mali fecit: diligenter illum considera, non enim inuenies eum fecisse, nisi beneficia omnibus, & vto verus esse quod eius dixit. Apostolus Petrus: *Qui perierant sibi beneficiendo & sanando om. Act. 10, 38*
nes &c. Ego igitur de crimine eum capere meditantur: nullam ob aliam rationem, inquit Euangelista, quā quia cunctis ad summum beneficis erat: videbantque populum illum quā maximē inclinatum: & per effectus adeo diuinos, quos ad oculum ipsi spectabant, diuinam eius inciperet cognoscere personam.

Hoc inter cetera Christi cor acerbius torquebat, quod videret se ab illis mala pati, quia cunctos muneribus afficiebat, & pro tantis beneficijs ingrati scelera, penalesque rependerent: quia captiuis Sarcas tribuebat libertatem, conisque captos infirmitatibus absoluebat, eum conantur comprehendere, vinculis constringere, & mandare carceribus. Hoc animo tulit adeo inuoco, vt olim in persona Dauid de tanto crimine à Patre suo cœlesti vindictam efflagitaret: *Iudica Domine nocentes me, expugna impugnantes me, apprehende arma & scutum, & exurge in adiutorium mihi, & concludit aduersus eos qui persequuntur me.* Eia age Pater mi cœlestis: tribu nat tuum ascende, & illatas mihi perpende calumnias: Expedi arma tua, gladium enagina cunctosque nocentes mihi disperge: *Conclude.* Sed cur tantas tibi, Dñe irrogas iniurias? cur tibi malum exoptant? quæ ratio persecutionis? *Retribuisti mihi mala pro bonis, sterilitatem anime meae.* Non vulgarem eorū perpende malitiam: etenim beneficia illis præstita, contumelijs & iniurijs compensabant. Nomen hoc *Sterilitatem*, vt aduertit doctissimus & Reuerendissimus Episcopus Agellius, difficile est, sic vt ipsi expertissimi Hebræi non intellexerint, & Symmachus in Græcum transiit: quod nos latine dicemus *Inuersionem*, quod significat vt heri diximus aliquid inuerso ordine facere, contra omnem rationem. Eo nomine Spiritus S. vitur, vt siquet, quōd optimus senex Iacob iam exspirans, ex iudicio Ioseph filij sui manus suas inuerso ordine super nepotes suos Ephraim & Manasse collocauerat, nempe dexteram super caput iunioris, & sinistram super caput primogeniti: *Committans manus, vel inuersionem manus.* Hoc Patriarchæ Ioseph ordine videbatur actum præposito: vt enim recto ordine fieret, dextera primogenito superponenda erat, qui ad dexteram aut sinistram, & sinistra super caput iunioris.

Hoc mihi faciunt, inquit Christus: etenim retribunt mala pro bonis, & inuerso ordine beneficia compensant. Nihil hoc clarijs: si ordine tur hæc, debito cuncta in Republica peraguntur: præmiū, eorum honor & beneficia debentur ijs, qui in illam sua ingrati conferunt beneficia illis: non parum adferunt.

I.
Citr Iu-
dei Chri-
stum
capiant.

II.
Ingrati-
tudinem
eorum
luget
Christus.

Vid: Lort-
uum in
hunc loc.

Gen. 48. 34

III.
Expressi-
m